

**PARK-BAHÇE SERAMİKLERİ AÇISINDAN AYRICALIKLI BİR
KENT OLARAK ESKİŞEHİR VE BU BAĞLAMDA PROF.
BİLGEHAN UZUNER İLE YAPILAN SÖYLEŞİ****A PRIVILEGED CITY ESKİSEHİR IN TERMS OF THE PARK AND
GARDEN CERAMICS AND A CONVERSATION WITH PROF.
BİLGEHAN UZUNER**

Burak YILDIRIM*

Özet:

Park ve bahçeler, tarih boyunca kültürel iletişim ortamları yaratan, sanatsal ve estetik bilincin yaygınlaştırılması ve ekolojik dengeyi koruma bilincinin geliştirilmesini sağlayan, insanların şehrin kalabalık ve sıkıntı verici havasından kurtularak doğa ile baş başa kalmasına olanak veren önemli mekânlar olmuştur. Bu mekânlarda doğa ile iç içe geçmiş tasarımlar ve sanatsal çalışmalar günümüzde büyük önem kazanmaktadır.

1960 yılından günümüze değin park ve bahçe seramiklerinin yaygın ve gelişmiş halde kullanımını, dünyanın birçok ülkesinde çeşitli amaçlar için yapılmış örneklerini görmemiz mümkündür. Günümüzde ülkemizde ve dünyada halen birçok seramik sanatçısı park-bahçe seramikleri adına; gerçekçi, stilize veya soyut heykeller, anıtlar, oturma bankları, duvar panoları, kuş evleri, havuzlar, çeşmeler ve fiskiyeler gibi günümüz mimarisi, iç mimari, peyzaj mimarisi, şehir ve bölge planlaması alanlarını destekleyen fonksiyonel ve dekoratif amaçlı seramikler üretmektedir.

Ülkemizde Avrupa ülkelerindeki kentlere oranla; İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyük şehirlerin dışında park ve bahçe seramikleri üretimi oldukça yetersiz durumdadır. Tabi bu bağlamda Eskişehir'i ayrı tutmak gerekir. Eskişehir; Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Bilgehan Uzuner'in düzenleyicisi olduğu ve 2001 yılından beri süregelen Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumlarında üretilen seramik eserler ile park-bahçelerini ve birçok kamusal alanını donatmış bir sanat şehridir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Park ve Bahçe Seramikleri, Eskişehir.

Abstract:

Parks and gardens are always the important places for us. During our history, they have creatured the culturel communication environments, universalizing the

---

* Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi Şehit Ressam Hasan Rıza Güzel Sanatlar Meslek Yüksekokulu Seramik, Cam ve Çinicilik Bölümü - Edirne burakyildirim@trakya.edu.tr

Burak Yıldırım
Park-Bahçe Seramikleri Açısından Ayrıcalıklı Bir Kent Olarak Eskişehir ve Bu Bağlamda
Prof. Bilgehan Uzuner ile Yapılan Söyleşi
A Privileged City Eskişehir in Terms of the Park and Garden Ceramics and a
Conversation With Prof. Bilgehan Uzuner

artistic and aesthetic consciousness, enabling to develop the protecting awareness of the ecological balance, helping people getting rid from crowded cities and distressing mood and have enabled to stay cheek by jowl with the nature in this places, the designs entwined with nature and artistic works are now a days very important.

We are able to see the use of the common and advanced form of parks and gardens from 1960 to the present and their examples made for various purposes in many countries of the world. Today, in our country and around the world, a lot of ceramic artists have been still producing realistic, stylized or abstract sculptures, monuments, benches, wallboards, birdhouses, pools, fountains and waterjets on behalf of park-garden and these ceramics support contemporary architecture, interior design, landscape architecture, urban and regional planning areas and these are functional and decorative ceramics.

In our country, compared to cities in other European countries, the production of the ceramics such as parks-gardens are insufficient except for big cities such as İstanbul, İzmir, Ankara. But in this context Eskişehir has a privileged place. Eskişehir is a city of art. Because the city has ceramic works, having been produced in the International Terra Cotta Symposium since 2001 and the city has been decorated these ceramic Works in many public gardens and parking area. This symposium has been arranged by Eskişehir Anadolu University Faculty of Fine Arts Professor Bilgehan Uzuner.

Key words: Ceramics, Park and Garden Ceramic, Eskişehir.

GİRİŞ

Sanatın, dolayısıyla sanat yapıtının insanla bütünleşeceği, toplumun fiziksel de olsa sanatla iç içe olabileceği yer “yaşadığı çevredir”. Sanat konusunda toplumun duyarlı hale gelmesi ya da sanat yoluyla toplumun bilgi ve duyarlılıklarının geliştirilmesi, zihinsel vizyonlarına olumlu bir yön verilmesi isteniyorsa toplumların yaşamları içerisinde sanatın yer alması gerekmektedir. Böylelikle toplumların sanatla daha içsel bir diyalog kurmalarını sağlayarak, sanata karşı duyarlılığın artırılması mümkün olacaktır.

Bireyi saran fiziksel çevresi, yani dış dünyası, onun kişisel gelişimini ve değişimini doğrudan etkileyen mekânları oluşturmaktadır. Aktif yaşamın içindeki birey, bu mekânlarda uzun ya da kısa sürelerle zorunlu olarak bulunur. Çoğunlukla toplumun evinin dışındaki yaşam alanları sokaklardan, caddelerden, meydanlardan, parklardan, bahçelerden oluşan kamusal alanlardır.

Örneğin; kişi evinden çıkıp bir yere gitmek için sokağa çıkmak, caddelerden, meydanlardan geçmek zorundadır. Eğer ruhsal bir rahatsızlığı

yoksa kişi dış mekânla bilerek ya da bilinçaltında sürekli bir alışveriş halindedir. Bu bağlamda en genel anlamı ile çevre sanatının bir kolu olarak park ve bahçe seramikleri diye tanımladığımız seramik eserlerin üretiminin ülkemiz kentlerinde, beldelerinde yaygınlaştırılması önemlidir. Son yüzyılda; mimarlık ve çevre-peyzaj mimarlığına paralel olarak gelişen, park-bahçe düzenlemelerinde seramik uygulamaların katkısı oldukça yaygınlaşmıştır. Ancak çevre bilinci açısından bu uygulamaların ülkemiz kent, kasaba ve beldelerinde daha da çok uygulanması gerekmektedir.

1960'lı yıllardan günümüze birçok Avrupa ülkesi “Çevre Sanatına”, ve çevre sanatının önemli bir kolu olan park-bahçe seramiklerine giderek daha fazla önem vermektedir. Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde park-bahçe seramikleri konusunda duayen sayılabilecek birkaç sanatçıyı örnek vermek gerekirse bunların başında: İngiliz Sanatçılar; Gwen Heeney ve Patricia Volk, Amerikalı Sanatçılar; Viola Frey ve Peter Voukos, Çek Cumhuriyeti'nden Vaclav Serak, Finlandiyalı; Risto Hamalainen, Yunanlı; Maro Kerasiotti ilk akla gelen isimlerdendir.

Fotoğraf 1: Gwen Heeney, Brickworks, İngiltere.

Burak Yıldırım
Park-Bahçe Seramikleri Açısından Ayrıcalıklı Bir Kent Olarak Eskişehir ve Bu Bağlamda
Prof. Bilgehan Uzuner ile Yapılan Söyleşi
A Privileged City Eskişehir in Terms of the Park and Garden Ceramics and a
Conversation With Prof. Bilgehan Uzuner

Fotoğraf 2: Viola Frey, Amerika.

Fotoğraf 3: Maro Kerasiotti, Yunanistan.

Bahsi geçen sanatçılar kendi ülkeleri ve dünyanın birçok bölgesi için, park-bahçe seramiği diye tanımlanabilecek önemli eserler üretmiş nadide sanatçılardır. Gwen Heeney ve Maro Kerasiotti, Eskişehir Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumlarına katılarak ülkemizin park ve bahçelerine eserleriyle sanatsal açıdan önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Park ve bahçe seramiklerine Avrupa’da fazlasıyla önem verilmesine rağmen ülkemizde bu alan oldukça kısır kalmıştır. Eskişehir ise bu konuda istisna ilimiz olarak ayrılmaktadır. Ülkemizin hemen hemen tüm kentlerinin aksine Eskişehir’de her yıl bir sanat rüzgârı esmekte ve bu rüzgâr birçok yerli ve yabancı seramik sanatçısını bir araya toplayarak şehrin kamusal alanlarına özgün seramik eserler kazandırmaktadır.

Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi; Prof. Bilgehan Uzuner’in 2001 yılından beri organizasyonunu yaptığı ve yönettiği, birkaç yıllık aranın ardından her yıl devam eden ve geçtiğimiz yıl yedincisi düzenlenen, “Eskişehir Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu” kapsamında Eskişehir’in park-bahçelerine ve çeşitli kamusal alanlarına 70 adetten fazla özgün seramik eser kazandırılmıştır.

Sempozyumların organize edilmesi ve sağlıklı biçimde yürütülebilmesinin ardında, Prof. Bilgehan Uzuner’in liderliğinin yanı sıra; Eskişehir Tepebaşı Belediyesi’nin bu etkinlik için sağladığı finansman ve iş gücü desteği, etkinlikte üretilen eserlerin kalıcı olarak yerleştirilmesi için park ve bahçelerini açması, Kültür ve Turizm Bakanlığı destekleri, Anadolu Üniversitesi’nin destekleri ve birçok özel kurumun sponsorlukları, çok değerli sanatçılarımızın ve öğrencilerimizin iştirakleri gibi ciddi bir ekip çalışması yer almaktadır.

Sempozyumlara her yıl dünyanın değişik ülkelerinden ve ülkemizden farklı seramik sanatçıları katılmakta ve ortalama 13-15 günlük bir süreçte Eskişehir’deki çalışma alanında özgün eserler üretmektedirler. Sempozyuma katılan yerli ve yabancı sanatçılara, Anadolu Üniversitesi ile ülkemizdeki farklı bazı üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinin seramik ve cam bölümü öğrencileri asistanlık etmektedir. Böylelikle geleceğin akademisyenleri ya da seramik sanatçıları olacak öğrencilere hem dünya çapında ünlü sanatçılar ile birlikte çalışma ve onların deneyimlerinden yararlanma olanağı sağlanmakta, hem de bu sosyal üretim ve paylaşım ortamını örnek almalarına olanak tanınmaktadır.

Prof. Bilgehan Uzuner ile 16.11.2012 tarihinde yaptığımız “*Park-Bahçe Seramikleri ve Eskişehir*” konulu söyleşiden kısaca aşağıdaki başlıkları özetleyebilirim:

- Park-bahçe seramikleri; “Park-bahçeler, kamusal alanlar ve her türlü dış mekânlar için yapılan anıtsal eserler” olarak tanımlanmaktadır. Sizce bu tanıma başka bir ilave yapılabilir mi?

Prof. Uzuner: Bu tanım gerçekten çok doğru bir tanım, bu tanıma ilavede yapılabilir ya da başka türlüde tanımlanabilir ama gayet iyi çiziyor, anıtsal eserler olarak tanımlıyor. Biz anıt eserler dediğimizde zihnimizde sadece; bir konu, bir karakter, bir kahraman için ya da bir trajik olay için dikilmiş eserleri canlandırıyoruz. Fakat bizim diktiğimiz eserler bu şekilde

Burak Yıldırım
Park-Bahçe Seramikleri Açısından Ayrıcalıklı Bir Kent Olarak Eskişehir ve Bu Bağlamda
Prof. Bilgehan Uzuner ile Yapılan Söyleşi
A Privileged City Eskişehir in Terms of the Park and Garden Ceramics and a
Conversation With Prof. Bilgehan Uzuner

maneviyatı çok yüksek eserler olarak tanımlanamayabilir. Fakat bu eserler sanatçıların özgün ifadesi ile yaptığı, çok büyük oldukları için teknik bir zorluğu başarmış, Eskişehir ile ve günümüzle hesaplaşan, kişiyi, konuyu, günü kahramanlaştırmaktan çok mekânla hesaplaşan, mekânı değerli ve estetik kılmaya çalışan eserler olarak tanımlanabilir. Bu kavrayışları ile beraber bu eserlerde, anıtsallığa dair farklı bir bakış açısı taşıyan anıtsal eserlerdir diye düşünüyorum.

- Sizce park-bahçe seramiklerinin sanatsal ve toplumsal açıdan önemi nedir?

Prof. Uzuner: Seramik, heykel ya da herhangi bir dicit eserin özellikle bizim ülkemizde toplumsal açıdan çok önemli olduğunu biliriz. Çünkü bizim ülkemizde; alanlar boştur, parklar boştur, sanat objelerine yer verilmemiştir. Heykel ya da o alanı bir şekilde değerli kılacak estetik objeler azdır. Biz burada 12 yıl içinde 6 sempozyum bitirdik ve bu sayede kentimizin park-bahçe ve diğer kamusal alanlarına, toplamda 64 adet özgün bahçe seramiği kazandırdık. Boyutları itibariyle bu heykellerin çok büyük olduklarını düşündüğümüzde, hatta bu 64 eserin en azından 50 tanesini üreten 50 ayrı sanatçının, hayatları boyunca yaptıkları eserlerin en büyüklerini ilk kez Eskişehir’de yaptıklarını düşündüğümüzde çok önemli bir birikim oluşuyor. Bildiğiniz üzere seramik objelerde boyut büyüdükçe üretim ciddi anlamda zorlaşır. Bu yüzden üretilen büyük boyutlu eserler, bu zorluğu başardıkları içinde çok önemliler. Sanatçıların hayatlarında yaptıkları en büyük eserler olarak önemliler ve toplam sayı itibari ile şehirde oluşturdukları büyük bir estetik bütünlük olarak da çok önemliler.

- Park-bahçe seramikleri üzerine yapmış olduğunuz eserler var mıdır? Varsa nerelerde sergilenmektedir?

Prof. Uzuner: Seramik çalışmalarında bir dönem sürekli olarak büyük boyutlu işler çalışıyordum. Bu çalışılan objenin boyutu tabiki direkt olarak iç mekânı ya da dış mekânı tanımlamaz ama boyut büyüdüğü zaman, açıkçası artık bu çalışmanın kapalı alandan çok, dış alanda sergilenmesi noktasında bir ihtiyaç doğuyor. Eser arkasındaki fon açısından daha özgür olmak istiyor. Atmosferde, uzayda yer almak istiyor. Bence büyük boyutlu tutulan seramikler, dış mekân seramikleri olmalı. Park-bahçelerde ve her türlü dış mekânda yer almalı. 2001 yılında düzenlemesini de benim yapmış olduğum ve çalışmacı olarak da bulunduğum ilk pişmiş toprak sempozyumunda, yaklaşık 5 metre çapında çok parçalı bir düzenlemeden oluşan bahçe seramiği yapmıştım. Park-bahçe seramikleri adına ilk kimlikli çalışmam oydu diyebilirim.

Fotoğraf 4: Bilgehan Uzuner, Deprem, Eskişehir.

Fotoğraf 5: Kim Yong Moon, Totemler, Eskişehir.

Burak Yıldırım
Park-Bahçe Seramikleri Açısından Ayrıcalıklı Bir Kent Olarak Eskişehir ve Bu Bağlamda
Prof. Bilgehan Uzuner ile Yapılan Söyleşi
A Privileged City Eskişehir in Terms of the Park and Garden Ceramics and a
Conversation With Prof. Bilgehan Uzuner

Fotoğraf 6: M. Tüzüm Kızılcın, Eskişehir.

Fotoğraf 7: Maro Kerasioti, Eskişehir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Park ve bahçe seramiklerinin amacı; genel anlamda çevre olarak nitelendirdiğimiz tüm dış mekânlara sanat aracılığı ile görsel bir zenginlik ve estetik kazandırmaktır. Toplumun zorunlu olarak kullandığı dış mekânlara sanatsal objeler yerleştirerek toplumun sanata olan ilgilerini ve farkındalıklarını artırmak, bilinçlendirmek ve dolayısı ile sanatsal görüşlerine katkıda bulunmaktır.

Bu amaç doğrultusunda seramik sanatçılarına ya da adaylarına büyük görevler düşmektedir. Çünkü sanatı sanat için olduğu kadar toplum için de yapmak, hem sosyal hem de insani sorumluluğumuzdur. Eğer bizler sanatçı diye anılabiliyorsak, bazı konularda toplumun genelinden farklı düşündüğümüze inanıyorsak ve tüm bu nitelikleri eserlerimize yansıtabiliyorsak, açtığımız sergilerle eserlerimizi paylaşabiliyorsak, tüm bunların yanında yıllarca kamusal alanlarda kalabilecek ve genelde yalnız sanatçı dostlar ile değil, toplumun her kesimi ile selamlaşabilecek, her kesimden insanı etkileyebilecek kalıcı eserler bırakmalıyız.

Ülkemizde park-bahçe ve diğer kamusal alanlara seramik uygulamaların katkısı çok daha fazla artırılmalı ve ülkemizdeki her ilin park-bahçelerine, açık - kapalı kamusal ve özel alanlarına sanatsal seramik eserler girmelidir. Müzelere, sergilere, sanatsal aktivitelere gidemeyen, sanatla ilgilenemeyen toplumlara sanatı götürmek, sanatı sevdirmek, sanatı toplumun günlük hayatı içine sokmak, toplumlara sanat bilinci kazandırmak açısından günümüzde kamusal alanların, park ve bahçelerin önemi büyüktür. Çünkü sanat bilinci olan toplumların, entelektüel görüşlerinin gelişimine bağlı olarak birbirleri ile olan ilişkileri düzeyli ve pozitif olacak; toplumsal ve kültürel açıdan ilerlemeleri de o ölçüde artacaktır.

Ülkemizde park-bahçe seramiklerinden söz edildiğinde öncelikle Eskişehir'i örnek bir il ve her zaman saygı ile anılması gereken Prof. Bilgehan Uzuner Hocamızı bir duayen olarak kabul etmemiz gerekir. Eskişehir'de yaz aylarında sekizincisi düzenlenecek olan Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumunda bulunmak, etkinliğe katılan sanatçıların çalışmalarını yakından takip etmek, daha önceki sempozyumlarda üretilerek şehrin farklı kamusal alanlarına, park-bahçelerine yerleştirilen seramik eserleri yerinde görmek, seramik sanatçılarına ya da adaylarına park-bahçe seramikleri adına oldukça olumlu katkılar sağlayacaktır. Orada edineceğimiz deneyimler, yaşadığımız şehrin kamusal alanlarına, park ve bahçelerine seramik eserler kazandırmamız ya da benzeri sempozyumların bulunduğu kentte de düzenlenebilmesi hususunda bizlere yeni ufuklar açacaktır.

Burak Yıldırım
Park-Bahçe Seramikleri Açısından Ayrıcalıklı Bir Kent Olarak Eskişehir ve Bu Bağlamda
Prof. Bilgehan Uzuner ile Yapılan Söyleşi
A Privileged City Eskişehir in Terms of the Park and Garden Ceramics and a
Conversation With Prof. Bilgehan Uzuner

KAYNAKLAR

- Tepebaşı Belediyesi. (2010). *4. Eskişehir Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu Kataloėu*. Eskişehir: Tepebaşı Belediyesi Yayınları.
- Tepebaşı Belediyesi. (2011). *5. Eskişehir Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu Kataloėu*. Eskişehir: Tepebaşı Belediyesi Yayınları.
- Tepebaşı Belediyesi. (2012). *6. Eskişehir Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu Kataloėu*. Eskişehir: Tepebaşı Belediyesi Yayınları.
- Prof. Bilgehan Uzuner ile; 16.11.2012 tarihinde yapılan “Park-Bahçe Seramikleri ve Eskişehir” konulu söyleşi.
- Yıldırım, B. (2014). *ömlekçi Tornası ile Şekillendirilmiş Park ve Bahçe Seramikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.